

VII. Universitetets videnskabelige Samlinger og Anstalter.

a. Universitetsbiblioteket.

Paa Finansloven for 1925—26, jfr. Rigsdagstidende for 1923—24, Tillæg A., Sp. 1875—76 bevilgedes et Beløb af 4480 Kr., som 1. Del af en ny 5-aarig Bevilling paa 4480 Kr. aarlig til Udarbejdelsen af en alfabetisk Katalog og Fornyelse af Realkatalogen. (J. Nr. 11 k/24).

Paa Finansloven for 1925—26, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg B., Sp. 1159—60 bevilgedes et Beløb af 1000 Kr. aarlig + midlertidigt Tillæg som 1. Del af en ny to-aarig Bevilling paa 1000 Kr. aarlig + midlertidigt Tillæg til Ordning af Universitetsbibliotekets Smaatryk.

Paa Finansloven for 1925—26, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg B., Sp. 1165—66 bevilgedes et Beløb af 1000 Kr. til Istandsættelse af Bibliothekets gamle Kunstbind.

Angaaende Afskedigelser og Nyansættelser indenfor Bibliothekets Personale henvises til Oversigten S. 11—12.

b. Det juridiske Laboratorium.

Paa Finansloven for 1925—26, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg A., Sp. 1883—84 bevilgedes et Beløb af 740 Kr. som 1. Del af en 2-aarig Bevilling paa ialt 1480 Kr. til Anskaffelsen af 2 Borde og 16 Stole til Laboratoriet til Afhjælpning af Pladsmangel. (J. Nr. 192 a/24).

Om ny Bestemmelse angaaende Nøgler, se nedenfor under e.

c. Det statistiske Laboratorium.

Paa Finansloven for 1925—26, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg A., Sp. 1881—82 bevilgedes en Forhøjelse paa 500 Kr. af det Laboratoriet tillagte Annum til Bestridelse af Udgifterne ved Afholdelsen af Seminarieøvelser over nationaløkonomiske Spørgsmaal. (J. Nr. 236/23).

Om ny Bestemmelse angaaende Nøgler, se nedenfor under e.

d. De lægevidenskabelige Instituter.

Af Hensyn til de forøgede Udgifter til Belysning, Electricitet, Rengøring, Brændsel m. v. blev Universitetets Udgiftspost c. Særegne Udgifter ved det lægevidenskabelige Fakultet paa Finansloven for 1925—26, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg A., Sp. 1885—90 forhøjet fra 71 233 Kr. til 87 394 Kr. (J. Nr. 62/23).

Paa Tillægsbevillingsloven for 1924—25, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg B., Sp. 1965—66 bevilgedes paa samme Finanslovs-konto et Beløb af 13 555 Kr. som Dækning af forøgede Udgifter indenfor følgende Underkonti: 500 Kr. til Kontorudgifter til det lægevidenskabelige Fakultet, og 13005 Kr. som Overskridelse af Underkonti 6. Til Transport af Lig. 7. Til Belysning, Electricitet, Rengøring m. v. ved de lægevidenskabelige Instituter ved Rigshospitalet og 8. Til Varme og varmt Vand ved disse Instituter samt disses Bidrag til Køleanlægget og Tilsyn med Ledninger m. v. (J. Nr. 62/24).

Angaaende de enkelte Instituter bemærkes følgende:

1. Farmakologisk Institut.

Paa Tillægsbevillingsloven for 1924—25, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg A., Sp. 5821—22 bevilgedes under Universitetets Udgiftspost a. 3. Medhjælpssummer ved Universitetet et Beløb af 440,80 Kr. til Dækning af Vikarudgifter i Anledning af Laboratiemester Kisbyes Sygdom. (J. Nr. 146 a/24).

Paa Finansloven for 1925—26, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg B., Sp. 1169—72 blev Institutets Annum forhøjet fra 8500 Kr. til 9000 Kr. af Hensyn til forøgede Driftsudgifter (J. Nr. 146 c/24).

Paa Tillægsbevillingsloven for 1924—25, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg B., Sp. 1961—64 bevilgedes et Beløb af 1350 Kr. som Dækning af Institutets forøgede Driftsudgifter i Finansaaret 1924—25. (J. Nr. 146 e/24).

Under 27. Juni 1926 bifaldt Undervisningsministeriet, at der af Universitetets Udgiftspost a. 12. Vikarudgifter afholdtes et Beløb af 486 Kr. til Dækning af Vikarudgifter i Anledning af Laboratoriebetjent Hilstrøms Sygdom. (J. Nr. 167 b/25).

2. Institutet for almindelig Patologi.

Under 7. November 1924 meddelte Konsistorium Tilladelse til, at 1. Assistent ved Institutet, Lektor, Dr. med. Vilhelm Jensen opførte en Automobilgarage paa Institutets Grund mod at han selv afholdt Udgifterne, at Garagen opførtes efter Forhandling med Institutets Bestyrer og dets tilsynsførende Arkitekt efter den sidstes Planer og under hans Tilsyn, samt at Garagen, i Tilfælde af at Lektor, Dr. Jensen forlod Institutet, uden Vederlag tilfaldt dette. (J. Nr. 343/24).

3. Retsmedicinsk Institut.

Paa Finansloven for 1925—26, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg A., Sp. 1883—84 forhøjedes Institutets Annum fra 5250 Kr. til 6000 Kr. under Hensyn til Institutets forøgede Virksomhed ved Overtagelsen af Ligsynshallen og det stadigt stigende Antal Undersøgelser og legale Obduktioner i Retsplejens Tjeneste. (J. Nr. 263 a/24).

Paa Tillægsbevillingsloven for 1924—25, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg B., Sp. 1965—66 et Beløb af 675 Kr. til Dækning af Institutets forøgede Driftsudgifter (J. Nr. 263 a/24).

4. Det psykiatiske Laboratorium.

Paa Tillægsbevillingsloven for 1924—25, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg A., Sp. 5827—28 blev der optaget en Bevilling paa 526,85 Kr. til Laboratoriet, idet Laboratoriet fik Tilladelse til at overføre et paa Grund af de abnorme høje Priser paa det tyske Bogmarked i Finansaaret 1923—24 uanvendt Beløb af denne Størrelse til Anvendelse til Køb af Bøger i Finansaaret 1924—25. (J. Nr. 154 b/24).

e. Det filologisk-historiske Laboratorium.

Paa Finansloven for 1925—26, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg A., Sp. 1903—04 bevilgedes under Universitetets Udgiftspost i. 3, Hovedstandsættelser, et Beløb af 1500 Kr. som 1. Del af en 2-aarig Bevilling paa ialt 3000 Kr. til Afhjælpning af Pladsmangelen i Laboratoriet. (J. Nr. 15/23).

— I Anledning af Andragender fra det filologisk-historiske og det statistiske Laboratorium om Bevillinger til Fornyelse af Laboratoriernes Laase med tilhørende Nøgler, henstillede Ministeriet 15. Oktober 1924, at der indførtes en Ordning, hvorved Studenterne selv betalte Nøglerne. I den Anledning blev der i Ordensreglerne for alle de i Studiegaarden værende Laboratorier indført den Bestemmelse, at der ved Nøglens Udlevering foruden Depotet, som tilbagegives ved Nøglens Aflevering, betales et Beløb af 1 Kr. (Konsistoriums Skrivelse af 15. Juni 1925. J. Nr. 15 a/24).

i. Det psykologiske Laboratorium.

Under 19. Maj indsendte det filosofiske Fakultet følgende Skrivelse til Konsistorium:

»Fakultetet tillader sig hermed at anmode om, at »Universitetets psykofysiske Laboratorium« for Fremtiden maa benævnes »PSYKOLOGISK LABORATORIUM« idet det nuværende Navn maa anses for at være lidet hensigtsmæssigt.

Fechner udsendte i 1860 en Bog »Elemente der Psychofysik« hvori han definerer Psykofysiken som omhandlede det eksakte Forhold mel-

lem Sjæl og Legeme. Undertiden har man senere benyttet Betegnelsen Psykofysik som Benævnelse paa de specielle Undersøgelser, der vedrører den i Fechners Skrift fremførte »Weberske Lov«.

Naar Alfred Lehmann i sin Tid valgte dette Navn til sit Laboratorium, har vistnok bl. a. medvirket, at der i Navnet var noget, der rent sprogligt (ogsaa efter Fechners Hensigt) viste hen til den eksakte Naturvidenskab.

For Tiden er Forholdet dette, at Navnet er uforstaaeligt for eller misforstaas af ikke-sagkyndige, samt at det af sagkyndige nærmest føles som en skæv Betegnelse, der ikke dækker et saadant Laboratoriums naturlige Virkefelt.

Den foreslaaede Benævnelse »Psykologisk Laboratorium« er forholdsvist ligetil og neutral og svarer til de Benævnelser, som tilsvarende Laboratorier har i Udlandet, hvor der saa vidt Fakultetet bekendt ikke findes noget Laboratorium, der har Navn af psykofysisk Laboratorium.«

Efter at dette Forslag var indsendt til Undervisningsministeriet med Konsistoriums Tilslutning, bifaldt Ministeriet under 29 .Oktober 1924, at Laboratoriets Navn ændredes som ansøgt. (J. Nr. 147 b/24).

g. Den botaniske Have.

Paa Finansloven for 1925—26, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg A., Sp. 1869—70 bevilgedes under Universitetets Udgiftspost a. 3, Medhjælpssummer ved Universitetet et Beløb af 1800 Kr. til Medhjælp ved Konserveringsarbejder i botanisk Museum, idet denne Bevilling, som fire Gange tidligere var blevet optaget som en overordentlig Bevilling, nu optages som en fast aarlig Bevilling indtil videre (J. Nr. 20 f/24).

Paa Finansloven for 1925—26, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg A., Sp. 1875—78 bevilgedes et Beløb af 3000 Kr. een Gang for alle til Køb af afdøde Professor, Dr. Eugen Warmings efterladte botaniske Bibliothek. (J. Nr. 20 j/24).

Paa Finansloven for 1925—26, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg A., Sp. 1903—04 bevilgedes under Universitetets Udgiftspost i. 3., Hovedstandsættelser et Beløb af 700 Kr. til Installation af et nyt Ringe anlæg i botanisk Laboratorium. (J. Nr. 20 d/24).

Paa Finansloven for 1925—26, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg B., Sp. 1187—88 bevilgedes under Universitetets Udgiftspost i. 3., Hovedstandsættelser et Beløb af 1677 Kr. til Indretning af ca. 30 faste Skabe i Opholdsrummene for Havens Personale til Opbevaring af Overtøj m. v. (J. Nr. 20 h/24).

Paa Finansloven for 1925—26, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg B., Sp. 1165—68 bevilgedes et ekstraordinært Beløb af 1200 Kr. til en større indenlandsk botanisk Ekskursion med de naturhistoriske Studerende i Sommeren 1925. (J. Nr. 163/24).

Under 18. Maj 1925 bifaldt Undervisningsministeriet efter Indstilling fra Konsistorium, at der til Dækning af Udgifterne ved Festen i Anledning af botanisk Haves 50-Aars Jubilæum afholdtes et Beløb af 356,25 Kr. af Universitetets Udgiftspost k. 3. Til andre overordentlige Udgifter for Finansaaret 1924—25, af Kommunitetets Udgiftspost 9. Overordentlige Udgifter for samme Finansaar samt af Universitetets Udgiftspost k. 2. Til andre overordentlige Udgifter for Finansaaret 1925—26. (J. Nr. 219/25).

— Under 25. Februar 1925 meddelte Undervisningsministeriet 2. Afdelingsgartner ved Botanisk Have Carl Johan Hansen Afsked efter Ansøgning fra den 31. Marts 1925 at regne.

Under 25. Februar 1925 meddelte Undervisningsministeriet 3. Afdelingsgartner ved botanisk Have, Havebrugskandidat Holger Wedege Ansættelse som 2. Afdelingsgartner ved Haven fra den 1. April 1925 at regne.

Under 1. April 1925 meddelte Undervisningsministeriet Havebrugskandidat Aage Harry Albert Jensen Ansættelse som 3. Afdelingsgartner ved botanisk Have fra den 1. April 1925 at regne.

Under 20. Marts 1925 ansatte Konsistorium Havebrugskandidaterne E. V. Floto og A. Rasmussen som honorarlønnede Gartnermedhjælpere ved botanisk Have paa 1 Aar fra den 1. April 1925 at regne.

Under 6. Januar 1925 meddelte Konsistorium Gartnermedhjælper ved botanisk Have Martin Olsen Afsked efter Ansøgning fra den 1. Marts 1925 at regne.

Under 22. Januar meddelte Konsistorium fast Havearbejder ved botanisk Have Martin Lamberth Jensen Ansættelse som Gartnermedhjælper paa Prøve i en Maaned fra den 1. Marts 1925 at regne og fast Ansættelse i samme Stilling fra den 1. April 1925 at regne.

Paa Normeringsloven for 1925—26, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg A., Sp. 6547—48 blev der tillagt Gartnermedhjælper ved botanisk Have. I. A. Fagerlund Anciennitet i denne Stilling fra den 1. April 1921 at regne.

Under 30. Marts 1925 forlængede Konsistorium Betjent ved Universitetet botaniske Laboratorium Henry Jensens Ansættelse paa Prøve med 1 Aar fra den 1. April 1925 at regne.

h. Det zoologiske Museum.

Paa Finansloven for 1925—26, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg B., Sp. 1167—70 bevilgedes som Fornyelse af en tidligere Bevilling et Beløb af 2400 Kr. som 1. Del af en ny 2-aarig Bevilling paa 2000 Kr. aarlig + midlertidigt Tillæg til videnskabelig Medhjælp for Museets 1. Afdeling. (J. Nr. 12 k/24).

Paa Finansloven for 1925—26, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg A., Sp. 1877—78 bevilgedes et ekstraordinært Beløb af 3430

Kr. til Montering af et Loftsværelse i Museet med Hylder, Skabe og Kasser til Magasinering af en Del af 1. Afdelings Fuglesamling. (J. Nr. 12 e/24).

Paa Finansloven for 1925—26, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg A., Sp. 1877—78 bevilgedes et ekstraordinært Beløb af 1000 Kr. til Anskaffelse af Glas og Spiritus til Konservering af de af Inspektør Dr. phil. Th. Mortensen fra hans Ekspedition til Kei-Øerne hjembragte Samlinger. (J. Nr. 12 d/24).

Under 17. April 1925 meddelte Undervisningsministeriet, at Folkeetingets Finansudvalg havde givet sin Tilslutning til, at der af et paa Museets Brændselskonto bespart Beløb af 1311 Kr. for Finansaaret 1924—25 anvendtes indtil 676 Kr. til Dækning af Merudgiften paa Museets Rengøringskonto samt indtil 400 Kr. til Dækning af Merudgiften paa Kontoen til Museets Fællesudgifter. (J. Nr. 339/24).

Under 20. Februar 1923 indsendte Bestyreren af Zoologisk Museums 3. Afdeling, Inspektør, mag. sc. W. Lundbeck et Andragende om en Bevilling paa 3200 Kr. til Køb af en Insektsamling paa ialt 278 Kasser, som havde tilhørt afdøde Overlærer Wüstney, Sønderborg. Det lykkedes ved senere Forhandlinger at faa Prisen reduceret til 2600 Kr.

Dette Andragende blev indsendt til Undervisningsministeriet med Museumsraadets og Konsistoriums Anbefaling, men Bevillingen blev ikke optaget paa Finanslovforslaget for 1924—25. Under 6. Februar 1924 indsendte Inspektør Lundbeck et nyt Andragende, hvori han under Henvisning til sit tidligere Andragende bemærkede bl. a. følgende:

»Den Samling, det drejer sig om, er overordentlig righoldig; den repræsenterer fyldigt alle Ordener undtagen Sommerfugle og udgør ikke mindre end 278 Kasser; Prisen for den er meget lav, som det ses, ikke en Gang 10 Kr. pr. Kasse (til Sammenligning skal jeg blot anføre, at en Insektkasse alene i Øjeblikket koster ca. 10 Kr.). Samlingen indeholder en Del mellemeuropæiske Insekter, hvilke er Museet kærkomne, da Europa i vor generelle Samling er langt svagere repræsenteret end Troperne. Samlingens Hovedmasse er imidlertid sønderjydske Arter, og det er dette, der gør Erhvervelsen til en Sag af stor Betydning; Museet, der næsten intet besidder fra de generhvervede Egne, vil her med et Slag faa denne Mangel afhjulpet.«

Dette Andragende, der ligeledes blev indsendt med Museumsraadets og Konsistoriums Anbefaling blev imidlertid heller ikke fremmet, hvorimod det — efter at Inspektør Lundbeck havde meddelt at Museet havde købt Samlingen og faaet ordnet Betalingen saaledes, at denne kunde finde Sted i Rater — ved Undervisningsministeriets Skrivelse af 19. Maj 1925 blev tilladt, at der af Universitetets Udgiftspost k. 3. Til andre overordentlige Udgifter for Finansaaret 1924—25 afholdtes et Beløb af 400 Kr. som Tilskud til Køb af Samlingen (J. Nr. 12 c/23).

i. Det mineralogisk-geognostiske Museum.

Paa Finansloven for 1925—26, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg A., Sp. 1879—80 bevilgedes et Beløb af 2265 Kr. som 1. Del af en 2-aarig Bevilling paa ialt 4530 Kr. til Anskaffelsen af 3 Stykker Skuffedarier med ialt 72 Skuffer til Anbringelse i Museets danske Samling. (J. Nr. 13 b/24).

Paa Tillægsbevillingsloven for 1924—25, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg B., Sp. 1957—60 bevilgedes et Beløb af ialt 6985 Kr. til Dækning af et paa Museets Anuum fremkommet Underskud for Finansaarene 1922—23, 1923—24 og 1924—25. (J. Nr. 13 b/25).

k. Det kemiske Laboratorium.

Om Forhøjelse af Betalingen for Adgangskort for Studenterne til Deltagelse i de af Laboratoriets Assistenters afholdte Eksaminatorier i Kemi, se ovenfor S. 119.

— Under 18. Februar 1925 meddelte Konsistorium Betjent ved Universitetets kemiske Laboratorium Poul Olsen fast Ansættelse i den nævnte Stilling fra den 1. December 1923 at regne.

Under 24. Marts 1925 meddelte Konsistorium Mekaniker Gustav Emanuel Madsen fast Ansættelse som Betjent ved Universitetets kemiske Laboratorium fra den 1. April 1925 at regne.

l. Det astronomiske Observatorium.

Paa Finansloven for 1925—26, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg A., Sp. 1879—80 forhøjedes Observatoriets Annum med 1000 Kr. fra 7095 Kr. til 8095 Kr. af Hensyn til forøgede Udgifter ved Observatoriets Bibliotek, Publikationer o. s. v. (J. Nr. 20 c/23).

m. Det ferskvands-biologiske Laboratorium.

Paa Tillægsbevillingsloven for 1924—25, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg A., Sp. 5821—22 bevilgedes under Universitetets Udgiftspost a. 3. Medhjælpssummer ved Universitetet et Beløb af 330 Kr. maanedlig i Tiden 1. September 1924 til 31. Januar 1925, altsaa ialt 1650 Kr. til midlertidig Assistance ved Laboratoriet, mod at der samtidig sparedes Assistentlønning i det nævnte Tidsrum. (J. Nr. 97 a/24).

Under 13. Marts 1925 bifaldt Undervisningsministeriet, at Laboratoriet anvendte det Beløb, der for Februar Maaned 1925 var til Raadighed til Honorering af en Assistent til tilfældig Assistance. (J. Nr. 97 a/24).

Om Ansættelse i den videnskabelige Assistent-Stilling, se ovenfor S. 11.

n. Det matematiske Laboratorium.

Paa Tillægsbevillingsloven for 1924—25, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg B., Sp. 1963—64 optoges en overordentlig Bevilling paa 3000 Kr. til Indkøb af Bøger fra afdøde Telefoningeniør, Dr. phil. J. L. W. V. Jensens efterladte Bogsamling.

o. Det gymnastikteoretiske Laboratorium.

Under 23. August 1924 ansatte Konsistorium Frk. Ella Olufsen i den ved Fru A. F. A. Maars Død ledigblevne Stilling som ikke-videnskabelig Assistent ved Laboratoriet fra 1. September 1924 at regne.

p. Det forsikringsmatematiske Laboratorium.

Ved Undervisningsministeriets Skrivelse af 15. April d. A. bevilgedes af Universitetets Udgiftspost k. 3. Til andre overordentlige Udgifter et Beløb af 140 Kr. til Dækning af en Huslejerestance for Laboratoriet, idet det ved den paa Finanslovene for 1923—24 og 1924—25 foretagne Reduktion af Annuua for Samlinger og Laboratorier med 10 pCt. ikke var paaagtet, at 700 Kr. af Laboratoriets Annuum paa ialt 800 Kr. anvendtes til Betaling af en kontraktlig fastsat Husleje. (J. Nr. 141 b/25).

Efter en af det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet anbefalet Indstilling fra Laboratoriets Bestyrer, fremsendt til Ministeriet med Konsistoriums Anbefaling af 27. Marts 1925, blev ved Ministeriets Skrivelse af 25. September 1925 — efter derom ført Brevveksling med Finansministeriet — Honoraret til Laboratoriets Assistent, Frk. Lehmann forhøjet fra 700 Kr. + midlertidigt Tillæg til 1200 Kr. aarligt + midlertidigt Tillæg fra 1. April 1925 at regne (J. Nr. 141 a/25).

q. Institutet for teoretisk Fysik.

Paa Finansloven for 1925—26, jfr. Rigsdagstidende for 1924—25, Tillæg A. Sp. 1903—04 bevilgedes et Beløb af 6000 Kr under Universitetets Udgiftspost i. 3. Hovedstandsættelser som 1. Del af en 2-aarig Bevilling paa ialt 12 000 Kr. til Reparationsarbejder i Institutet for teoretisk Fysik. (J. Nr. 139 b/24).

r. Den Arnamagnæanske Stiftelse.

Stillingen som Bibliotekar ved den Arnamagnæanske Samling, dens Omdannelse og Nybesættelse med Professor Hallåv Hermannsson ved Dr. phil. P. E. Kr. Kaalunds Død. (J. Nr. 33/19, 33 c/20, 11 q/21 og 11 l/22).

Under 17. Januar 1919 indsendte Kommissionen for det Arnamagnæanske Legat til Undervisningsministeriet et Forslag om, at der ved

Universitetsbiblioteket maatte blive oprettet en 5. Bibliotekarpost og denne Stilling besat med den hidtidige Bibliotekar ved den Arnamagnæanske Haandskriftssamling, Dr. phil Kr. Kaalund. Denne Ordning foresloges dels for at skaffe Dr. Kaalund en mere betrygget økonomisk Stilling dels for at sikre Samlingen et i videnskabelig og biblioteksteknisk Henseende forsvarligt Tilsyn, idet det var Meningen, at det ved fremtidige Ansættelser i Underbibliotekarstillingerne skulde paases, at der altid blandt Universitetsbibliotekets Personale fandtes Folk med de nødvendige Kvalifikationer til Arbejdet ved Haandskriftsamlingen.

Efter at denne Indstilling var anbefalet af Konsistorium, meddelte Ministeriet under 4. April 1919, at man vilde tage Sagen under Overvejelse ved Udarbejdelsen af Finanslovforslaget for 1920—21.

Imidlertid døde Dr. Kaalund den 4. Juli 1919, men under Hensyntagen til det af Kommissionen om Bibliotekarstillingen iøvrigt anførte blev ved Ændringsforslag til Lov om Statens Tjenestemænd, jfr. Rigsdagstidende 1918—19, Tillæg B., Sp. 4315—16 Antallet af Bibliotekarer og Underbibliotekarer ved Universitetsbiblioteket, hvilket Antal i Forslaget til den nævnte Lov, jfr. Rigsdagstidende for 1918—19, Tillæg A., Sp. 5849—50, var ansat til henholdsvis 4 og 10 (hvortil dog var kommet en Underbibliotekarstilling oprettet paa Finansloven for 1919—20, jfr. Universitetets Aarvog 1915—20, Bd. III. S. 53), foreslaet forøget til henholdsvis 5 og 12. Der udtales i Betænkningen over Forslaget til Loven om Statens Tjenestemænd, jfr. Rigsdagstidende for 1918—19, Tillæg B. Sp. 4315—16 følgende:

— — — »ved denne Personaleforøgelse opnaas, at den Arnamagnæanske Samling bestyres af en af Bibliothekets Tjenestemænd efter nærmere Bestemmelse af Kommissionen for det Arnamagnæanske Legat. Samlingen har siden sin Oprettelse haft sin Plads paa Universitetsbibliotheket og er blevet bestyret af en Videnskabsmand, der er blevet lønnet med et Honorar paa Finansloven. Samlingen er nu katalogiseret og saaledes ordnet, at dens Styrelse ikke kan optage en Videnskabsmands fulde Tid. Men ved tjenstlig Sammenknytning med Bibliotheket vil den overskydende Arbejdstid kunne anvendes i Bibliothekets Tjeneste paa en for alle Parter hensigtsmæssig Maade.«

Samtidig indføjedes til den vedtagne Lovs § 905 en Tekstanmærkning, saalydende: »En af de ved Universitetsbibliotheket ansatte Tjenestemænd leder uden særligt Vederlag den Arnamagnæanske Samling«.

Efter at Underbibliotekar I. C. Kall og cand. mag., Frk. Thora Gertz var blevet ansat i de nyoprettede Stillinger som henholdsvis Bibliotekar og Underbibliotekar ved Universitetsbiblioteket (se herom Universitetets Aarvog 1915—20, Bd. III, S. 57—58) indsendte Kommissionen for det Arnamagnæanske Legat under 16. Juni 1920 en Indstilling til Undervisningsministeriet, hvori Kommissionens Flertal

med en udførlig Begrundelse foreslog, at Forretningerne ved den Arnamagnæanske Samling midlertidig overdroges til Bibliotekar O. S. Jensen, medens et Mindretal (Overbibliotekar S. Larsen) ligeledes med en udførlig Begrundelse indstillede, at disse Forretninger ikke midlertidigt men definitivt overdroges til Bibliotekar Jensen.

Herefter tilskrev Undervisningsministeriet under 4. Oktober 1920 Kommissionen for det Arnamagnæanske Legat og Konsistorium, at Ministeriet maatte foretrække, at Bibliotekar Jensen definitivt ansattes som Leder af Samlingen, idet bemærkedes, at Ministeriet »maa nære Betænkelighed ved at bifalde en midlertidig Ordning uden Tilslutning fra alle interesserede Parter«.

Ministeriet tilføjede derhos, at det kunde bifalde en Ordning, hvorefter der drages Omsorg for, at der blandt Universitetsbibliotekets Personale til enhver Tid foruden Lederen af Samlingen findes en til Stillingen kvalificeret Person, samt at der gives Kommissionen Lejlighed til at udtale sig, naar Universitetsbibliotekets Personale skal suppleres med en saaledes kvalificeret Person.

Efter Modtagelsen af Ministeriets Skrivelse tilskrev Konsistorium under 11. November 1920 Ministeriet saaledes:

»Konsistorium er først ved Ministeriets Skrivelse blevet bekendt med den foreliggende Sag, idet Kommissionen ved en Misforstaaelse har undladt overensstemmende med § 5 i den kgl. Resolution af 9. Juni 1850 (Universitetets Retsregler § 440, 2. Stk.) at underrette Konsistorium om Sagen, saa at der kunde blive givet dette Lejlighed til at ytre sig.

Hvad Sagens Realitet angaar, maa Konsistorium meget indtrængende anmode det høje Ministerium om at følge Kommissionsflertallets Indstilling, saaledes at Kommissionens Antagelse af Bibliotekar O. S. Jensen til at lede Samlingen kun sker midlertidig. For en saadan blot midlertidig Antagelse synes Udtrykkene i Tjenestemandslovens § 905, sidste Stykke ikke at frembyde nogensomhelst Hindring, og, som nærmere udviklet i Flertallets Indstilling, taler meget stærke reale Hensyn for en saadan Ordning. I Kommissionens Indstilling i sin Tid om Oprettelse af denne Stilling som Bibliotekar ved Samlingen (jfr. Universitetets Aarboeg 1882—83, S. 86) blev det stærkt fremhævet, at den Bibliotekar, der saaledes vilde være at ansætte, ikke blot maatte være pligtig at være til Stede i Bibliotekstiden, at besørge det daglige Udlaan til Læsestuen, holde omhyggelig Bog over det udlaante og føre nøje Tilsyn med dets Tilbagelevering i forsvarlig Stand. Men »af ikke mindre Vigtighed«, fortsættes der, var det, at de besøgende, ikke mindst de fremmede, der ofte for at benytte Samlingen maatte foretage kostelige Rejser og kun havde en ringe Tid til deres Raadighed, hos Samlingens Bibliotekar kunde faa den fornødne Vejledning, der nu (d. v. s. før Bibliotekarstillingens Oprettelse) ikke kunde ventes, saa meget mindre, som der ikke hos nogen af de for Tiden ved Universitets-

biblioteket ansatte Tjenestemænd fandtes særligt Kendskab til islandsk Sprog eller Haandskrifter eller Oldtidslitteraturen. Da nu Bibliotekar Jensen ikke i tilstrækkelig Grad besidder de sidstnævnte Betingelser, synes det givet, at hans Ansættelse ved Samlingen kun kan være midlertidig, indtil det lykkes at finde en fuldt kvalificeret Person. Kun under denne Forudsætning vil den i Slutningen af Ministeriets Skrivelse omtalte Ordning, hvorefter der ved første Nybesættelse ved Universitetsbiblioteket skal drages Omsorg for, at Bibliotekets Personale suppleres med en til denne Stilling kvalificeret Person, i en overskuelig Fremtid kunne ventes at faa nogen Betydning, idet i modsat Fald Samlingen maaske i en meget lang Aarrække vil savne tilstrækkelig kyndig Ledelse og saaledes ikke faa den Betydning for den videnskabelige Forskning, som har været tilsigtet med dens Oprettelse og den særlige Form for dens Bestyrelse.«

Ministeriet meddelte imidlertid ved Skrivelse til Konsistorium af 10. Januar 1921, at man fastholdt sit i sin Skrivelse af 4. Oktober 1920 indtagne Standpunkt.

Efter at der ved Undervisningsministeriets Resolution af 19. Januar 1922 var blevet meddelt Underbibliotekar, cand. mag. Frk. Thora Gertz Afsked efter Ansøgning, anmodede Overbibliotekar, Dr. S. Larsen i Skrivelse af 6. Februar 1922 Undervisningsministeriet om, at den paagældende Underbibliotekarpost maatte blive opslaaet ledig, hvorhos han under Henviisning til de ovenfor refererede Forhandlinger spurgte, om det ikke vilde være heldigt i Opslaget udtrykkelig at betone, at man lagde særlig Vind paa, at Ansøgeren var i Besiddelse af grundige Kundskaber i ældre Islandsk.

Efter at denne Indstilling var blevet forelagt Kommissionen for det Arnamagnæanske Legat udtalte Kommissionen, at dens Flertal kunde ønske, at der tillige stilledes Krav om grundigt Kendskab til og Indsigt i nordisk Litteratur vedrørende Oldtiden, medens et Mindretal (Overbibliotekar S. Larsen) ikke ansaa en saadan Tilføjelse for paakrævet. Herefter indstillede Konsistorium til Undervisningsministeriet, at Opslaget blev affattet i Overensstemmelse med det af Kommissionens Flertal udtalte.

Stillingen blev herefter 11. Februar 1922 opslaaet ledig, som af Konsistorium indstillet og Ansøgningerne tilstillet Konsistorium saaledes at der over dem foruden fra Overbibliotekaren ogsaa skulde indhentes Erklæring fra Kommissionen for den Arnamagnæanske Samling. Erklæringerne blev afgivet, men under 6. November 1922 meddelte Undervisningsministeriet, at den for Tiden ledige Underbibliotekarpost — foranlediget ved et derom af Sparekommissionen i dens 4. Betænkning fremsat Forslag til Besparelse indenfor Universitetsbibliotekets Personale — vilde være at nedlægge, idet Ministeriet forbeholdt sig at tage under Overvejelse at oprette en særlig Post for en Bibliotekar for den Arnamagnæanske Samling.

Efter at Konsistorium under 8. November havde givet Kommissionen for det Arnamagnæanske Legat Underretning herom, meddelte Kommissionen, at den under 18. Januar 1923 havde tilskrevet Undervisningsministeriet saaledes:

»Det vil være bekendt, at den Arnamagnæanske Samling ved sin Righoldighed og Alsidighed er fuldkommen enestaaende, idet den indeholder det allermeste af, hvad der af norsk-islandsk Oldlitteratur var tilbage lige ned til Reformationen. Denne Litteratur — især Sagalitteraturen — har Betydning ikke blot for Island og Norge, men ogsaa for hele Norden, ikke blot med Hensyn til den sproglige Side, men ogsaa med Hensyn til Historie og Litteraturhistorie. Desuden indeholder Samlingen ogsaa udmærkede Bidrag til den olddanske Litteratur, især de gamle Love.

Det Omfang, hvori Arne Magnussons Samling i Tidens Løb er blevet benyttet, viser dens overordentlige Betydning for hele den skandinavisk-germanske Verden.

Arne Magnusson skænkede hele den omfattende Samling tilligemed en Kapital, der nu beløber sig til ca. 65,000 Kr., til Universitetet. Denne højsindede, storartede Gave stiller paa den anden Side Fordring om al mulig Hensyntagen, den mest omhyggelige Røgt og Pleje. Dette anerkendte man ogsaa, da der 1883 oprettedes en særlig Bibliotekarstilling ved Samlingen, som blev besat med Dr. Kr. Kaalund, en bedre Mand hertil kunde ikke tænkes. Under ham blev hele Samlingen gennemgaaet, indbunden og katalogiseret, og en udmærket Katalog derover trykt. For saa vidt var alt godt. Da Dr. Kaalund var naaet op over 70 Aar, vilde man gerne skaffe ham en bedre betrygget Stilling og sikre ham en passende Efterløn. Derfor foreslog Kommissionen at oprette en ny Bibliotekarplads ved Universitetsbibloteket, men inden den endelige Ordning blev truffet, døde han den 4. Juli 1919. Bibliotekarpladsen blev oprettet, men besat — uden at Kommissionen hørtes — med en Mand, der ingen Forbindelse havde haft med Samlingen, og som heller ikke fik noget med den at gøre. En af de andre Bibliotekarer, der formentes at have Kvalifikationer til at lede den Arnamagnæanske Samling fik dette Hverv overdraget, men hans Virksomhed for Samlingen har væsentlig bestaaet i at besøge hvad man kalder de løbende Forretninger.

Samlingen maa imidlertid stille Krav til en langt mere vidtgaende Virksomhed, saaledes som Kommissionen i sin tidligere Skrivelse af 16. Juni 1920 har fremstillet. Stillingen kræver, at Bibliotekaren er i Besiddelse af videnskabelige Kvalifikationer paa det her paagældende Omraade (nordisk Sprog og Litteratur ned til o. 1700), saaledes at han ogsaa kan vejlede Benytteren baade med Hensyn til sproglig Forstaaelse, Litteratur og Haandskriftlæsning.

Der kunde indvendes — og denne Indvendings delvise Berettigelse er ogsaa erkendt af Kommissionen — at Bibliotekaren ikke kunde finde

Sysselsættelse og Opgaver nok i de Timer, han skulde tilbringe paa Biblioteket. Kommissionen er imidlertid bleven klar over, at der i Virkeligheden foreligger Opgaver i stort Omfang, som det maatte være Pligt for den at arbejde paa i fuld Overensstemmelse med Legatets Formaal og i Giverens Aand.

Vi tillader os at skildre Bibliotekarens Virksomhed, som vi har tænkt os denne.

1. Han maatte vejlede andre Videnskabsmænd ved Brugen af Haandskrifterne.

2. Han skulde afskrive enkelte vanskelig læselige Haandskrifter eller Dele af saadanne, samt Breve. Disse Afskrifter skulde opbevares i Forbindelse med Originalerne.

3. Han skal tage Afskrifter af særlig vigtige Haandskrifter, der beror i andre Samlinger, eller træffe Foranstaltninger til at fotografiske Gengivelser af saadanne tilvejebringes.

4. Han maatte — hvad der vilde være det vigtigste — deltage i selve Udgivelsen af Skrifterne, saaledes som Arne Magnusson havde tænkt sig.

5. Endelig skulde han udføre alt, hvad han i Forbindelse med Kommissionen maatte finde formaalstjenligt. I saa Henseende kan henvises til de Udtalelser, der findes i Kommissionens Udtalelser, der findes i Kommissionens Skrivelse af 7. November 1882 (trykt i Samling af Bestemmelser o. s. v. S. 19 f. under Teksten).

Øvrigt vilde man finde det naturligt, at han uden særligt Vederlag overtog Stillingen som Sekretær ved Kommissionen og besørgede det forretningsmæssige, saaledes som tidligere Sekretærer har gjort det.

At denne Bibliotekar skulde være sidestillet med de andre Bibliotekarer overfor Overbibliotekaren maa betragtes som en Selvfølge.

Slutteligt finder man det rigtigt at berøre Udsigterne til at faa en saadan Bibliotekarplads besat. Det lader sig ikke nægte, at det ikke altid vil være muligt at finde en dertil fuldt kvalificeret Mand; i saa Fald maatte man finde sig i, at Stillingen en Tid stod ubesat, medens de løbende Forretninger ligesom nu besørgeades af en af Universitetsbibliotekets Tjenestemænd. I Øjeblikket ligger Forholdene dog helt anderledes, idet der er endog flere Mænd, som man med Tryghed kunde betro Stillingen. I første Linie skal vi saaledes pege paa Professor H. Hermannsson, der nu er Bibliotekar ved W. Fiskes Samling i Ithaca og Professor ved Cornell University U. S. A. Professor Hermannsson har som Bibliotekar ved denne Samling udgivet 14 Bind »Islandica«, bestaaende af forskellige Kataloger, og Bibliografier over de norske Kongesagaer, mytisk-heroiske Sagaer, de gamle Love m. m. af lignende Art, over det 16. og 17. Aarhundredes trykte islandske Bøger m. m.; desuden har han udgivet et udførligt Katalog over Fiske's egen Bog-samling, samt et Par Skrifter med udførlige og lærde Indledninger. Alle disse Arbejder er udførte med videnskabelig Sans og Nøjagtighed. Om det er muligt at formaa Professor Hermannsson til at modtage

Stillingen, lader sig i Øjeblikket ikke sige, og det vil kun kunne naas, hvis man udover Bibliotekarlønnen kunde skaffe ham et ret stort personligt Tillæg. I anden Linie vil vi nævne Dr. phil. Marius Kristensen, idet vi har nogen Grund til at tro, at han ikke vil være helt utilbøjelig til at ombytte sin nuværende Stilling ved Højskolen i Askov med en Stilling som den her paatænkte, og selv om hans litterære Virksomhed især falder indenfor Dansk, er han dog fuldt hjemme ogsaa i Oldislandsk og en særdeles kyndig Læser og Udgiver af middelalderlige Haandskrifter. Endnu kan peges paa Dr. phil. Henrik Ussing, Lektor i Sorø; om ham gælder det ligesom om Dr. Kristensen, at hans nærmere Studieomraade er Dansk, men han har i 1910 vundet Doktorgraden ved en Afhandling om Eddadigtene og vil sikkert let kunne tilegne sig den Kyndighed i Haandskriftlæsning, som han næppe i Øjeblikket er i Besiddelse af.

Hermed skal Kommissionen indtrængende anbefale denne for den Arnamagnæanske Samling saa vigtige Sag til Ministeriets velvillige Overvejelse.

Kommissionens Mindretal, Overbibliotekar S. Larsen, kan ikke slutte sig til Flertallets Forslag til Ministeriet i Anledning af dettes til Konsistorium rettede Skrivelse af 6. November 1922, ligesom jeg finder, at Flertallets Fremstilling paa flere Punkter er misvisende. Saaledes ser jeg aldeles ingen Grund til at klage over den nuværende ved Lov truffne Ordning, der var en simpel Konsekvens af Kommissionens énstemmige Indstilling. Ejheller har Kommissionen noget Krav paa at høres ved Besættelsen af Universitetsbibliotekets Bibliotekarposter.

Endvidere er jeg ganske paa det rene med, at de Opgaver, som Flertallet nu i *Moðsætning til tidligere* stiller til den, der skal lede Biblioteksarbejdet med Samlingen er af en saadan Art, at det fuldstændig umuliggør, at Vedkommende tillige kan virke som Bibliotekar ved Universitetsbiblioteket. Hvis Flertallets Henstilling toges til Følge, maatte derfor den nu ved Lov fastsatte Ordning ophæves. Imidlertid synes Flertallet selv at have Øje for, at den Post, det ønsker oprettet, let kunde komme til at staa ubesat i længere Tid paa Grund af Mangel paa kvalificerede Ansøgere og mener »i saa Fald at maatte finde sig i, at Stillingen en Tid stod ubesat, medens de løbende Forretninger ligesom nu besørgeades af en af Universitetsbibliotekets Tjenestemænd.« Det er meget muligt, at Kommissionens Flertal kan finde sig i en saadan Ordning, men for Biblioteket, hvis Arbejdskraft er meget knapt tilmaalt, vilde den være ganske uantagelig, fordi den Slags pludselige Ændringer, i det mindste under de nuværende Forhold, ikke kan gennemføres uden at den øvrige Tjeneste i høj Grad kommer til at lide derunder.

Selv om ikke ovenstaaende reelle Grunde havde været, vilde jeg dog have set mig nødt til at tage bestemt Afstand fra Flertallets Forslag. For det første fordi jeg ikke finder, at der foreligger nogen Anledning til at fremsætte Forslag, førend Ministeriet har udtalt Ønske om at høre Kommissionens Mening, og naar dette ikke hidtil er sket, saa

ligger det formentlig i, at Ministeriet slet ikke føler sig foranlediget til at ændre Bibliotekets Stilling til Samlingen — mod dets Virksomhed paa dette Omraade kan der ikke rejses nogen berettiget Anke — men saavidt muligt ønsker at imødekomme visse islandske Krav. Før disse foreligger bestemt formuleret, og Ministeriet har taget Stilling til dem, anser jeg det for meget uheldigt, at Kommissionen stiller Forslag om en fremtidig Ordning.

Et kan man i hvert Fald med Sikkerhed gaa ud fra, at den paa-tænkte Post bliver besat med en Islænder, aldrig med en Dansk, og naar Flertallet — ganske vist subsidiært — bringer to danske Mænd i Forslag, er det under de givne Forhold klart, at den Slags Henstillinger ikke kan føre til noget.«

Under 7. Marts 1923 meddelte Kommissionen, at Undervisningsministeriet havde tilskrevet den saaledes:

»Efter Modtagelsen af Kommissionens Skrivelse af 18 f. M. skal man tjenstlig meddele, at Ministeriet vil være villigt til at søge Professor Halldor Hermannsson knyttet til den Arnamagnæanske Samling. Fremfor den af Kommissionens Flertal foreslaaede Ordning vilde man dog foretrække, at Forholdet ordnedes saaledes, at Professor Hermannsson i Henhold til kgl. Resolution beskikkedes til ekstraordinært Medlem af Kommissionen og derhos ansattes som Bibliotekar ved den Arnamagnæanske Samling med et Honorar, der omtrent svarer til en Professorlønnig. De daglige, løbende Forretninger ved Samlingen skulde saa ligesom nu besørges af en af Universitetsbibliotekets Tjenestemænd i Henhold til den derom i Tjenestemandsløven indeholdte Bestemmelse.

En saadan Ordning vil Ministeriet søge gennemført, saafremt Kommissionen for sit Vedkommende tiltræder den. Herom skal man udbede sig en Udtalelse og i bekræftende Fald et nærmere udformet Forslag, herunder med Hensyn til Professor Hermannssons Lønning, Honorar og Virksomhedsomraade.«

Herpaa svarede Kommissionen under 6. Marts Undervisningsministeriet:

»I Anledning af det høje Ministeriums Skrivelse af 28. Februar, J. Nr. 1655/22, hvori det stiller i Udsigt at ville virke for, at Prof. H. Hermannsson bliver ansat som Bibliotekar ved den Arnamagnæanske Stiftelse, uden at han faar med den daglige Ekspedition at gøre, der herefter besørges som hidtil, samt henstiller, at han tillige bliver ekstraordinært Medlem af Kommissionen, skal Kommissionen udtale, at den intet har at indvende imod en saadan Ordning, idet den da gaar ud fra, at Hr. Hermannssons Hovedvirksomhed som Bibliotekar bliver videnskabelig Beskæftigelse med Samlingens Skatte og Udgiverarbejde efter Kommissionens nærmere Bestemmelse i Henhold til Fundatsen.

Med Hensyn til Bibliotekarens Lønning skal Kommissionen udtale, at den antager, at Hr. Hermannsson, i Betragtning af den Løn, han nu som Professor og Bibliotekar oppebærer, ikke kunde nøjes med mindre end 9—10 Tusind Kr., idet man forudsætter, at Bibliotekaren intet særligt Honorar oppebærer for sin Deltagelse i selve Udgivelsen. Som Medlem af Kommissionen faar han ingen Løn, ligesaa lidt som dens øvrige Medlemmer (bortset fra den ringe Ydelse til de 2 Eforer). Ligeledes tør man forudsætte, at han uden Vederlag (jfr. Kommissionens Skrivelse af 18. Januar d. A.) paatager sig Sekretærvirksomheden ved Kommissionen.

Endelig skal Kommissionen tillade sig at henstille til Overvejelse, om ikke det vilde være heldigt, at der valgtes et andet Navn for denne Stilling end Bibliotekar, f. Eks. »Forstander for den Arnamagnæanske Samling«.«

Under 15. Marts 1923 tilskrev Konsistorium Ministeriet, at man ganske kunde slutte sig til de af Kommissionen fremhævede Synspunkter med Hensyn til Professor Hermannssons Ansættelse saavel hvad hans Arbejdsomraade som hans Lønning angik.

Ministeriet meddelte dernæst under 26. Juni 1923, at man havde tilbudt Professor Hermannsson Ansættelse i Stillingen som Forstander for den Arnamagnæanske Samling paa de ovenfor i Kommissionens Indstilling nærmere udformede Vilkaar, og med et Honorar af 7800 Kr. + midlertidigt Tillæg. De løbende ekspeditions-mæssige Forretninger skulde som hidtil besørges af en af Universitetsbibliotekets Tjenestemænd. Professor Hermannsson havde derefter taget imod Stillingen, dog at han af Hensyn til sit Arbejde i Amerika først vilde kunne tiltræde den i Slutningen af August eller i Begyndelsen af September 1924.

Under 2. April 1924 meddelte Undervisningsministeriet Konsistorium, at man havde meddelt Professor Hermannsson Tilladelse til at udsætte sin Tiltræden som Forstander for den Arnamagnæanske Samling indtil Juli 1925.

Under 25. Juli 1925 meddelte Ministeriet, at man under s. D. havde beskikket Professor Halldor Hermannsson som Forstander for den Arnamagnæanske Samling fra den 1. Juli 1925 at regne.

Angaaende Bevilgelsen af Professor Hermannssons Honorar og den nærmere Ordning af hans Forhold til Kommissionen vil Meddelelse blive givet i næste Hefte af Aarbogen.